

QIZIMIN ÜZÜNƏ UTANMADAN BAXIRAM

İçimdə utanc qalmışdı...

II Dünya müharibəsi Azərbaycanca Mixaylo kimi bir qəhrəman bəxş etdi, 44 günlük Vətən müharibəmiz də Şeyx Markonu. Bu iki qəhrəmanı müqayisə etməyimin səbəbi var, çünki ortaq yönəli çoxdur.

O, cəbhədə dastanlar yazmış qəhrəmandır. Müsahibim xüsusi təyinatlı komandır, mayor Mahir Rzayevdir. İtaliyada təhsil alarkən tələbə yoldaşları ona zarafatla Şeyx Marko adı veriblər. Dini baxışlarına görə yox, öz dediyi kimi, əslində deistdir. Bu addan döyüş günlərində xüsusi parol kimi istifadə olunub, dillərə düşüb. Beləliklə, gəlin Şeyx Markonu, peşəkar döyüşçünü, 5 dil bilən poliqlotu, peşəkar idmançını, yazıçını, həvəskar fotoqrafı, ən əsası da böyük ürək sahibi, qayğıkeş ailə başçısını yaxından tanıyaq. Mayor Mahir Rzayevi...

O, komandanlıq etdiyi taborla Füzuli, Cəbrayıl, Xocavənd və Hadrut uğrundakı ən qızğın döyüşlərdə iştirak edib. İndi isə növbə döyüş xatirələrindən ibarət kitab yazmaqdadır. Mahir Rzayev bundan öncə də xarici auditoriya üçün müxtəlif dillərdə əsərlər yazıb. Özü barədə danışmadan əvvəl hər zaman döyüşçü kimi yetişməsində mühüm rol oynamış müəllimi, ilk komandiri, Laçın döyüşlərində həlak olmuş Qərib Baxşəliyevi xatırlayır. Deyir ki, mənim mən olmağında, eləcə də mənim kimi yüzlərlə hərbiçinin yetişməsində Qərib Baxşəliyevin əməyi var, ömrüm bitər, ona olan borcum bitməz...

- Döyüş yollarınız barədə danışmadan öncə, istərdim Şeyx Marko bir qədər özü barədə danışsın.

-1985-ci ildə Gəncədə anadan olmuşam. Bakı şəhərində 3 sayılı humanitar gimnaziyada təhsil almışam. Uşaqlığım I Qarabağ müharibəsi illərinə düşdü. Ailəməzdən döyüşlərdə könüllü iştirak edənlər oldu. Elə hərbiyə də məni gətirən səbəb bu idi - müharibənin uşaqlığımızı oğurlaması. 2000-ci ildə hərbi liseyə qəbul oldum. Orada ilk komandirəm, Qərib Baxşəliyevlə yollarımız kəsişdi. Bizi Vətən "xəstəliyinə" o saldı. Bir sözü-nü heç unutmam. Hey deyər ki, şəhid olun, əsir olmayın. Qismət elə getirdi ki, düşmən onu mühasirəyə

alanda əsir düşməmək üçün özü-özünü vurdu. Liseyden sonra 2003-cü ildə Ali Hərbi Məktəbə daxil oldum və məni başqa bir kursantla İtaliyaya göndərdilər. Məni quru qoşunlarının xüsusi təyinatlılar dəstəsinə verdilər. 2004-2006-cı illərdə İtaliyada Modena ali hərbi məktəbində təhsil aldım. Sonra təhsilimi Turində ixtisaslandırma kurslarında davam etdirdim. Pakistanın Milli Müdafiə Universitetində müharibə elmləri üzrə təhsil aldım. Cüdo, alpinizm, Yunan-Roma güləşi, taekvando, qarışıq döyüş növləri üzrə dərəcələrim var. Cüdo və Yunan-Roma güləşi İtaliya çempionuyam, beynəlxalq yarışlarda iştirak etdim. 2020-ci ildə Pakistanın Kvetta şəhərində Komanda Qəragah Kollecinə bitirdim və tabor komandirinin müavini kimi orduda işə başladım.

- Bildiyimə görə, qardaşınız Tahir də xüsusi təyinatlı zabitdir.

- Bəli. Tahir mənədən 5 yaş kiçikdir. Məndən sonra o da xüsusi təyinatlı olmağa həvəslənmişdi. Mən düzünü desəm, qiymirdim ki, ona çətin olar. Peşəkar idmanla məşğul idi. Dillə tutdu məni, "hə" desəm də, ürəklə razılıq verməmişdim. Təlimatçılara demişdim ki, onu bərk sıxınlara, qayıtsın geri. Amma iradəsi möhkəm oldu. Dostlar mənə dedilər ki, Mahir, bu oğlan bu iş üçün yaranıb, döyüş və qayıtmaq niyyəti yoxdur. Aprel döyüşlərində iştirak etdi və Qarabağ savaşı qazı oldu. Döyüşə girəndə zəng etdi, oradan-buradan danışdı. Amma bilirdim ki, əslində vidalaşmaq üçün zəng edib. Qardaşının sənəninlə qonşu cəbhədə döyüşdüyünü bilmək asan deyil, fikrim onda qalır, döyüşdən sağ qayıtdığını eşidəndə rahatlayırdım. Eyni hissləri də o, mənim üçün keçirirdi. Hadrut döyüşlərində başından və əlindən ağır yara aldıqdan sonra döyüşləri tərk etdi.

- Ananız üçün iki oğlunu döyüşə göndərmək asan olmayıb.

- Yəqin ki. Amma o, aslan ürəkli qadındır. Mən onunla fəxr edirəm. Onun oğulları qayıtdılar, övladı geri qayıtmayan analar da var və onların hamısı mənim anamdır.

- Vaxtilə sizin komandiriniz "əsir düşməyin" əmrini vermişdi. Bəs siz əsgərlərinizə nəyi xüsusi olaraq tapşırırdınız?

- Biz ac, susuz qala bilerdik, amma silahsız və gülləsiz qala bilmərik. Əsgərlərimə əsas sözüm bu idi. Heç bir şəkildə silah yerə atılmamalıydı. Əslində, mənim hər əsgərim bir ca-

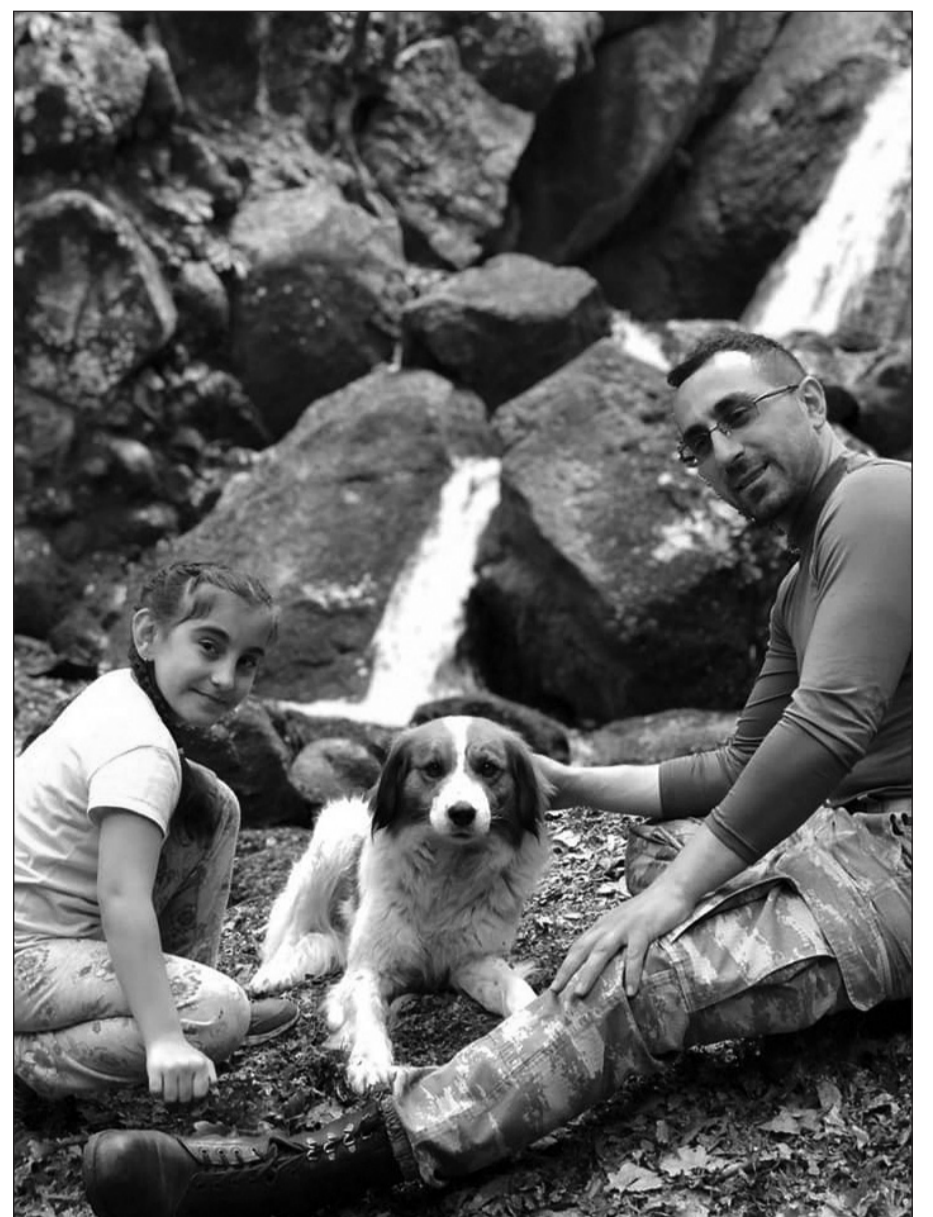

navar idi, onlardan silah almaq olardı? İlk günlər bizim tabor gözlemə mövqeyindəydi. Döyüş buraxılmırdıq. Az qala üsyan edirdilər. Onlarda elə bir döyüş ruhu var idi ki, üzlerine baxmağa, gözləyin deməyə utanırdım. Hər məni görəndə "Komandır, nə oldu e bu? Hamı döyüşür, biz durub baxırıq, bu gün-sabah Şuşaya çatacaqlar, biz haranı alacağıq bəs?" deyirdilər. Füzulinin Horadiz kəndində döyüşlərə başladılar.

- Bir döyüşçü və yazıçının dilindən döyüş xatirəsi eşitmək istəyirdim.

- Horadiz kəndini müdafiə edirik. Düşmən bir neçə dəfə həmlə etsə də, itki verib geri çəkildi. 24 saat çox da dərin olmayan qurumuş arx boyu uzanmışdıq. Gecə həddən artıq soyuq olurdu. Hətta birinci gecə dişlərim bir-birinə necə deyirdisə, yanımda uzanmış bir zabıt buşlatını mənim üstümə örtməyə çalışdı. Lakin, onsuz da öz buşlatını əsgərə verməmişdim, həmin zabıt təkid edərək növbəli şəkildə buşlatı geyinmək üçün məni razı saldı. Gündüz vaxtı səngərin içində maksimum dizi üstə iməkləyərək hərəkət etməkdə idim. Başımızı qaldıran kimi görürdülər. Gecələr isə rahat gəzirdik. Ya gecəgörmə cihazları yox idi, ya da atəş açıb yerlərini bildirmək istəməkdilər. Əsas olan o idi ki, gecə atəş açmırdılar. Ayaqyoluna getmək üçün səngərdən çıxan kimi dərhal yolun kənarına düşürdük, ora dərə kimi olduğundan, düşmən üçün kor ərazi idi. Səngərdə hər kəs hücum üçün növbəti komandanı gözləyirdi. Belə uzanıqlı vəziyyətdən bezmişdik. Vaxt keçirmək üçün hər kəs müxtəlif mövzularda söhbətlər edirdi. Məndən bir az aşağıda mövqələnməmiş bir gizir (digər hərbi hissədən bizə yeni gəlmiş) üçün tam olaraq tanıyırdım) mənə çağırırdı. Aramızda belə bir dialoq keçdi:

- Komandır, qadan alım, düz de-

Şeyx Marko "Yeni Azərbaycan"a etiraf edir

mirəm, biz gədebəylilər heç Birinci Qarabağ müharibəsində də düşməne torpaq vermədik, əksinə torpaq aldıq? Deyirəm, bunlar deyir yox...

- Gədebəylisən?

- Bəli, komandır.

- Adın nədir?

- Gizir Nağıyev Elfaq, komandır.

- A kişi, ayırım zonasında qardaş qardaşa torpaq vermir, erməniyə torpaq verərlər onlar?

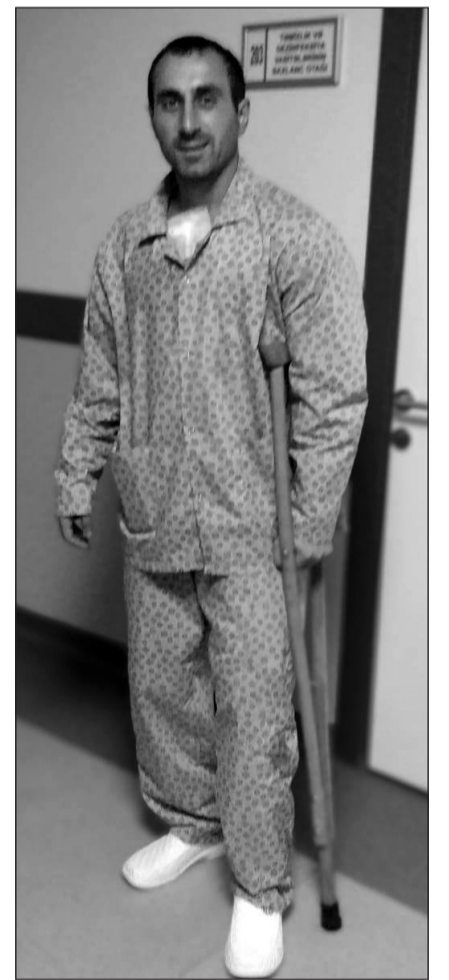
- Komandır, deyin də bunu.

Bu zarafata hər kəs güldü. Bundan sonra hamı gizir Nağıyev Elfaqı "ayırım" çağırmağa başladı. Belə şən zarafatlar olmadan, əsgərin ruhunu yüksək tutmadan girmirdik döyüşlərə.

- Ən ağır döyüşləriniz harda oldu?

- Horadizdə. 2 günlük ağır döyüşlərdən sonra Horadiz kəndinə daxil olduq. Kəndin müdafiəsini müxtəlif etaplara bölməklə təbii və süni əngəllərdən yaxşı istifadə etmişdik... Hər halda, buna kifayət qədər zamanları olmuşdu. Kəndin girəcəyində mindən təmizlənmiş yalnız bir yol var idi ki, yolun sağ tərəfində təpədə post qurmuşdular. Hətta bizi aldatmaq üçün postun üstündə Azərbaycan bayrağı dalğalanırdı. Düzünü desəm, bir çox yerlərdə irəli-geri yerdəyişmə olduğu üçün bir balaca çaşqınlıq yaşadıq. Həmin istiqamətdə döyüşə nəzarət edən general ilə birbaşa əlaqə qurduqdan sonra mövqenin bizə aid olmadığı bilindi. Bir günümüz həmin təpənin azad olunmasına getdi. Gecəni Bayraq postu və meşə arasında olan torpaq yolda keçirdik. Bizim gözleməyimiz öz ələmində bizi mühasirəyə salmağı planlaşdıran erməni bölmələrinin səbir kasasını daşdırdı. Saat 4-5 radələrində meşəlik ərazidə pusquda dayanmış erməni bölmələri özlərini aşkara çıxardılar. Atəşlə onları öldürdük. Mənimlə bir qərdəşim meşəlik ərazidə qaldı. Saat 4-5 radələrində meşəlik ərazidə pusquda dayanmış erməni bölmələri özlərini aşkara çıxardılar. Atəşlə onları öldürdük. Mənimlə bir qərdəşim meşəlik ərazidə qaldı. Saat 4-5 radələrində meşəlik ərazidə pusquda dayanmış erməni bölmələri özlərini aşkara çıxardılar. Atəşlə onları öldürdük.

mədi. Ön xətdə düşmənlə qarşı-qarşıya döyüşən, düşmən mövqələrinə basqı edən bölmələrimdən başlamış, taborun və nəinki taborun, az qala bəriqadının yemək təminatını öz üzərinə götürən, bölmələri atəş altında belə ərzaqla təmin edən təminat tağımıma, müharibə müddətində bir dəqiqə belə durmadan, gülləbaranın altında şəhidlərimizi, yaralılarımızı tətbiyyə edən tibb tağımıma, bütün briqadadan atəş dəstəyi ilə təmin edən minaatan batareyalarına qədər hər bir şəxsi heyətəmə borcluym bütün medallarımı. Şəhidlərimi hüzn, qürur və

hörmətlə anır, qazilərime Allahdan şəfa, sağ-salamat qayıdan əsgərlərimə cansağlığı arzulayıram. Onların qarşısında bax əyib "Vətən sizə minnətdardır" deyirəm.

- Bir qızınız var. Müharibə günlərində onun siz olmadan böyüyəcəyini düşündünüz mü heç?

- Şəhidlik ölümlərin ən şərəflisidir. Bunu hər birimiz gözə almışdıq. Ən maraqlısı bu idi ki, mənim 10 yaşlı qız balam o günlərdə müdrikləşmişdi. Hətta mən, yaralanıb hospitala yatırıldılanda yanına gəldi, üzümə baxıb "çox yaxşısan, bilirəm ki, tezliklə sağalacaqsan" demişdi. Bir əsgərin balasında-qız, oğlan fərq etməz döyüşçü ruhu olur. Yadıma gəlir, 7 yaş olanda mənə sual vermişdi. "Sən necə döyüşçüsən ki, torpaqlarımızı geri almırsan? Niyə döyüşmürsən?". Cavab vermə bilməmişdim, içimdə utanc qalmışdı. Nə yaxşı ki, bu xələtdən çıxıb bildim. İndi qızımın üzünə utanmadan baxa bilərəm. Onun mənsiz böyüyəcəyini yox, mənsiz mənimlə qürur duya biləcəyini düşündmüşdüm. Bir atanın övladına qoya biləcəyi ən yaxşı irs şərəfli ad deyilmi?